

İnternette Görgü Kuralları

Tekin Orkun Hengirmen

9/FTL-A

İçindekiler

İNTERNETTE GÖRGÜ KURALLARI.....	1
1-Karşınızdakinin de insan olduğunu unutmayın.....	2
2-Yazarken iyi düşünüp kendinizi iyi ifade edin.....	2
3-İnternet ortamı ortamın neresinde olduğunuzu bilin.....	2
4-İnsanların zamanına ve bant genişliğine saygı gösterin.....	2
5-İnternet ortamı ortamda görüşünüzü belirleyin.....	2
6-Bilgiyi paylaşın.....	2
7-Tepkilerinizi kontrol altında tutun.....	3
8-İnsanların gizliliğine saygı gösterin.....	3
9-Gücünüzü kötüye kullanmayın.....	3
10-Hataları mazur görün.....	3

İNTERNETTE GÖRGÜ KURALLARI

Hepimiz gerçek hayatta kurullarla yaşarız. Hukuk kuralları, dinlerin öngördüğü kurullar ve görgü kuralları... İnsanlık yaşamında her zaman yer etmiş ve edecek kurullardır. Günlük yaşamımızda en önemlisi, yani daha çok özen gösterdiklerimiz ise dini kurullar ve görgü kurullarıdır. Hukuk kuralları zaten yaptırıma dayanır ve genelde çeşitli sapkınlıkları veya zaafı olanları düzeltmek yahut cezalandırmak için vardır.

Fakat dini kurullar ve görgü kuralları daha çok karşımıza çıkar. Giyinmede, yemek yemede, konuşmada, dinlemede, misafirlikte, oturma-kalkmada ve daha uzayan birçok yaşam düzenleyici ve toplum oluşturuvcu kurullar vardır. Bu kurullar bize topluma ait olma hissi-bilinci, o toplumda yer edinme duygusu verir. Yabancı ülkelere gittiğinizde de oranın toplum kurullarına uyarınız. Yani etrafımızda aslında kendiliğinden oluşan kurullar içersinde yaşarız.

Tabi ki bu kurullara uymayanlar da vardır. Aslında hepsini bilmeye de belki de imkân yoktur. Çünkü sayısı çok fazla... Ama standart bir yaşam kalitesi için bunları öğrenmemiz gerekir. Çünkü bunlar nereye gidersek gidelim, bize lazım olacak kurullardır. Görmemişlik ve görgüsüzlük diye nitelendirilen kavramlar ise bu kurullara aykırı hareket eden veya kendi kendine yaşadığı kurulları toplumunkiyle bağdaşmayanları adlandırır.

Peki, internet ortamındaki kurullar nasıldır? İnternette kurullar var mıdır? Nasıl oluşur? Nelerdir?

İşte bu sorulara cevap arayalım:

[Netiquette kelimesini hiç duydunuz mu bilmiyorum, ama öğrenseniz iyi edersiniz.]

Açıklama [LBDÖ1]: Bu kelime İngilizce, "görgü kuralları" anlamına gelen 'etiquette' den türemiştir ve internetteki görgü kurullarını belirlemek için kullanılır.

1-Karşınızdakinin de insan olduğunu unutmayın.

E-posta, sohbet ya da forum gibi ortamlarda konuştuğunuz kişinin internet ortamı bir varlık olduğu hissine kapılabilirsiniz. Ama bunu yapmayın. Monitörün karşısında yazdıklarınızı okuyan bir insan olduğu akıllardan çıkabilir. Ama bir şekilde bunu kendimize hissettirmeliyiz ve bu olaya alışmalıyız.

İnternet ortamı ortamdaki gizli kimlik, yüz yüze olmamak veya yalancı bilgiler, insanları her zaman rahatlatıyor. Akabinde küfürlere varan hakaretler olabiliyor. Tabi ki büyük bir etkense yer tespitinin zor olması.

2-Yazarken iyi düşünüp kendinizi iyi ifade edin.

Yazarken iyi düşünün. Çünkü konuşmada insanlar vurgu yaparak ve mimiklerle çok geniş bir iletişim alanına sahiptir. İnternet ortamı ortamda bu olmadığı için karşıdaki insana mimik benzeri çeşitli yüz ifadeleri kullanarak iletişiminizi kuvvetlendirebilirsiniz. Tartışmayı düşünüyorsanız da; “Eğer karşımda olsaydı yüzüne karşı da söyleyebilir miydim?” diye düşünmelisiniz.

3-İnternet ortamı ortamın neresinde olduğunuzu bilin.

İnternetteki görgü kuralları, alandan alana değişiklik gösterir. Bazı ortamlarda çok uygun görülen davranışlar bir başka yerde kabul edilemez ve kabalık sayılabilir. Örneğin, popüler müzik forumlarında dilediğiniz dedikoduyu ya da söylentiyi tartışabilirsiniz. Ama aynı tutumu grafik tasarım veya animasyon konulu bölümde yaparsanız bu büyük bir gaf olur.

Katılmak istediğiniz forumda veya sitede öncelikle sık sorulan sorular bölümünü okumanız size oldukça yardımcı olacaktır.

4-İnsanların zamanına ve bant genişliğine saygı gösterin.

E-posta içeriğini yazışmanın gidişatını uygun uzunlukta hazırlayın. İhtiyaç olmadıkça uzun yazışmalardan kaçının. Çünkü karşınızdaki insanın işleri sizin uzun mesajlarınızı okumaya zaman tanıyamayacak kadar çok olabilir. Ayrıca, postalarınızı gönderirken uygun bir başlık kullanmalısınız ki karşıdaki konuyu anlasın. Yolladığınız bazı eğlence içerikli dosyalar, bazen gerektiğinden büyük olabiliyor. Bunları da göz önünde bulundurup bu tarz dosyaları çok sık yollamamaya özen gösterin.

5-İnternet ortamı ortamda görüşünüzü belirleyin.

İnternette görüşünüzü belirleyen tek şey yazışmalarınızdır. Normal hayattan farklı olarak fiziksel özelliklerin pek bir geçerliliği kalmayacaktır. Bir anlamda internet ortamı ortamda sadece hayat görüşünüz, düşünceleriniz, zekânız ortada olacaktır. Bunu en iyi ortaya koyacak şekilde kendinizi düzenlemelisiniz.

6-Bilgiyi paylaşın.

İnternet ortamının gelişmesinde en büyük etken bilgiyi paylaşma kervanına siz de katılın. Bilgileri kendinize saklamak gibi bir düşünce içersine girmek son derece yanlıştır. İnternette son derece güncel olan şey artık, yazı, makale ve söyleşileri arkadaşlarla paylaşmaktır. Hatta, son zamanlarda konuşulan konuların çoğu, bu paylaşılan bilgiden kaynaklanmaktadır. İnternetin en yararlı olduğu konulardan biri hiç şüphesiz paylaşılan bilgidir.

7-Tepkilerinizi kontrol altında tutun.

Forum gibi ortamlarda ani ve sert reaksiyonlarla ortalığı bir anda ateşe vermemeye özen gösterin. Yazdığınız herhangi bir ters reaksiyon size daha güçlü bir şekilde dönebilir. Gerçekte netquette reaksiyona karşı değil, hatta destekler niteliktedir. Fakat, haklı olan konuda ve dengeli olarak ortaya konulan fiiller her zaman tercih edilendir.

8-İnsanların gizliliğine saygı gösterin.

Bir başkasının e-posta hesapları, internet ortamı banka şubesi veya alan adı gibi değerlerine asla el uzatmayın. Masum gibi görünse de bir başkasının e-postalarına bile göz atmak onun özel hayatına tecavüz sayılır. E-posta gönderirken de size gelen postadaki kişilerin adlarını görünmeyecek şekilde düzenleyip öyle göndermelisiniz.

9-Gücünüzü kötüye kullanmayın.

Bu konu aslında insanlık tarihinin en önemli ve zor konularından biridir. Bazılarının internet ortamı ortamdaki yetkisi ve bilgisi diğerlerine göre daha fazladır. Sohbet kanallarındaki yöneticiler ve forumlardaki moderatörler buna örnektir. İşte bu yetkiyi kullanırken son derece özen ve eşit hakları gözetmek gelmelidir.

10-Hataları mazur görün.

Herkesin her yerde bir acemilik dönemi olacaktır. Yeni kullanıcılarının yaptığı hataları, yanlış soru ve cevaplara tepkinizi koyarken bunları göz önünde bulundurmalısınız. Ve kullanıcıların ahlak gelişimine de böylelikle katkıda bulunmuş olacaksınız.